

Motion till riksdagen 2023/24:1036

av **Anna Wallentheim (S)**

Nollvision mot mobbning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att inrätta en nollvision mot mobbning och kränkningar mot barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en kommission som kan involvera barn och unga, civilsamhället, myndigheter och skolan för att utreda ökningen samt föreslå skarpa åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler kuratorer i skolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa begreppet mobbning i skollagen för att komplettera begreppen kränkning och diskriminering för att förtydliga skolans ansvar och behovet av förebyggande åtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Skolan bör vara en trygg och säker plats för våra barn och unga, men trots detta fortsätter mobbningen att öka i Sverige. Mobbning har som vi alla vet mycket allvarliga konsekvenser, inte minst för de utsatta barnens psykiska hälsa på både kort och lång sikt. Enligt Friends, en rikstäckande organisation som arbetar forskningsbaserat och förebyggande mot mobbning bland barn och unga, upplever vart fjärde barn i åldern 10–18 år återkommande psykiska besvär. Dessutom visar statistik att 14 procent av mellanstadieeleverna och 11 procent av högstadieeleverna rapporterar att de har utsatts för mobbning. Av de barn som oftast utsätts för kränkningar – flera gånger i veckan – har 70 procent återkommande psykiska besvär. Det är också nära dubbelt så vanligt att elever med NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) är utsatta för mobbning. Av elever med NPF är det 40 procent som har återkommande psykiska besvär – att jämföra med 24 procent bland de som inte har det. Dessutom är det tre gånger så vanligt att

elever som identifierar sig som hbtqi+ är utsatta för mobbning. Av de som identifierar sig som hbtqi+ har 59 procent återkommande psykiska besvär – jämfört med 27 procent bland de elever som inte gör det. Såhär ska vi såklart inte ha det i Sverige 2023.

Mobbning är en allvarlig riskfaktor för att utveckla psykisk ohälsa som vuxen. Denna ökning i mobbning står i strid med både skollagen och barnkonventionen, då vi genom dessa har lovat barn en uppväxt fri från mobbning.

För att vända den här negativa trenden behövs ett kraftfullt åtgärdsprogram mot mobbning som bygger på långsiktiga insatser på olika nivåer. Och dessa insatser måste såklart bygga på forskning och beprövad erfarenhet. Endast då kan Sverige återgå till att åter vara ett föregångsland i kampen mot mobbning.

Enligt Friends finns flera möjliga faktorer som kan förklara ökningen av mobbning, såsom brist på skyddsfaktorer som positiva vuxna relationer och en trivsamt skolmiljö, ökande social ojämlikhet och polarisering, minskad likvärdighet i skolan, nedskärningar inom elevhälsan, skolans fokus på att åtgärda istället för att förebygga, bristande engagemang från skolledare och myndigheter, brist på förebyggande arbete och kunskapsbrister, ökad digitalisering med dess baksidor samt ökat våld och kriminalitet i barns och ungdomars liv. En kommission bör därför tillsättas snarast för att undersöka varför mobbningen ökar i Sverige och föreslå effektiva åtgärder. Denna kommission bör involvera barn och ungdomar, civilsamhället, myndigheter och skolor för att få en bred förståelse för problemet.

Vad vi redan vet dock är att forskning visar att det krävs att hela skolan är involverad för att förebygga mobbning. Här är såklart skolkuratoren en av de viktigaste personerna som med sin kompetens har en central roll i trygghetsarbetet på en skola. Enligt skollagen ska alla elever ha ”tillgång till” elevhälsa, men tyvärr verkar den formuleringen idag lämna alltför stort utrymme för tolkning och därmed minskar elevers tillgång till elevhälsan, något vi framförallt kan se på vinstdrivande friskolor. Därför anser jag att tillgången till skolkuratorer måste ökas samt tydliggöras i skollagen så att de kan utföra sitt hälsofrämjande och förebyggande arbete effektivt.

Anna Wallentheim (S)